

Ocjena ustavnosti Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu

Broj: U-I-990/1999
Zagreb, 15. ožujka 2000.

ODLUKU

o donošenju Plana prihoda i rashoda Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu za 2000. godinu

I.

Donosi se Plan prihoda i rashoda Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu za 2000. godinu, u predloženom tekstu.

II.

Utvrđuje se visina sredstava u iznosu od 30%, koja se uplaćuje od upisnina i članarina ovlaštenih arhitekata i ovlaštenih inženjera, s posebnih računa razreda na osnovni račun Komore, radi poslovanja Komore kao cjeline.

Utvrđeni iznos uplaćen za članarine iz stavka 1. ove točke, na posebni račun Komore uplaćivat će Zavod za platni promet, koji će za Komoru obavljati uslugu doznake sredstava s posebnih računa razreda na osnovni račun Komore u utvrđenom postotku iz stavka 1. ove točke.

III.

Ovlašćuje se predsjednik Komore da u ime Komore i strukovnih razreda obavi sve potrebne radnje za provedbu ove odluke.

IV.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Komore
mr.sc. Mirko Orešković, dipl.ing.građ., v.r.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu dr.sc. Smiljko Sokol, predsjednik Suda te suci dr.sc. Velimir Belajec, Marijan Hranjski, dr.iur., dr.sc. Petar Klarić, Jurica Malčić, mr.sc. Ivan Matija, Ivan Mrkonjić, dr.iur., dr.sc. Jasna Omejec, Emilija Rajić, Vice Vukojević, dr.iur. i Milan Vuković, dr.iur., u povodu prijedloga "Promel projekta" d.o.o. iz Zagreba, zastupanog po direktoru Zlatku Vukoviću, ing. prom., za pokretanje postupka ocjene ustavnosti Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, i za pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu, na sjednici održanoj dana 15. ožujka 2000. donio je

Rješenje

I. Ne prihvaća se prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba članka 1. stavka 2., članka 15., članka 16. i članka 22. stavka 1. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu ("Narodne novine", broj 47/98).

II. Ne prihvaća se prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba članka 4. stavka 1. i članka 51. točke 3. Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu ("Narodne novine", broj 40/99).

III. Ovo rješenje objavit će se u "Narodnim novinama".

Obrazloženje

"Promel projekt" d.o.o. za inženjering, proizvodnju i trgovinu iz Zagreba, podnio je Ustavnom sudu Republike Hrvatske prijedlog za ocjenu ustavnosti odredaba članka

1. stavka 2., članka 15., članka 16. i članka 22. stavka 1. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu ("Narodne novine", broj 47/98 - dalje: Zakon), kao i prijedlog za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba članka 4. stavka 1. i članka 51. točke 3. Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu ("Narodne novine", broj 44/99 - dalje: Statut). Predlože da Ustavni sud pokrene postupak o ocjeni ustavnosti i ukine osporavane odredbe Zakona kao protivne odredbama čl. 43., 49. i 54. Ustava te da pokrene postupak ocjene ustavnosti i zakonitosti i ukine osporavane odredbe Statuta kao suprotne čl. 49. i 54. Ustava, a odredbu iz članka 51. točke 3. Statuta kao suprotnu i čl. 160. i 387. Zakona o trgovačkim društvima.

Prije ocjene osporavanih odredaba, Ustavni je sud prijedlog dostavio tadašnjem Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja te Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, radi davanja stručnog mišljenja o prijedlogu.

U dostavljenom mišljenju Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, u bitnom, navodi da se prema Pravilniku o programu i načinu polaganja stručnih ispita za obavljanje određenih poslova u izgradnji objekata ("Narodne novine", broj 23/89), taj ispit polaže za arhitektonski, građevinski, strojarški i elektrotehnički smjer, dakle, da diplomirani inženjeri i inženjeri prometa ne polažu taj ispit, zbog čega nisu ovlašteni potpisivati tzv. prometne projekte, već da to i sada čine diplomirani inženjeri i inženjeri građevinarstva stručnog smjera za prometnice. Istovremeno, navodi Ministarstvo, diplomirani inženjeri i inženjeri prometa mogu sudjelovati kao stručni suradnici na izradi određene vrste prometnih projekata, jer ni jednoj struci nije zabranjeno sudjelovati u procesu izrade određenog projekta.

Glede osporavane odredbe članka 22. stavka 1. Zakona, ističe da je propisivanje cijene usluga jedno od osnovnih komorskih načela sukladnog europskom pravu te da se ne radi o monopolu, već da se putem najniže dopuštene cijene svi ovlašteni arhitekti i inženjeri kao i investitori (naručitelji) stavlja u isti položaj.

Smatra da prijedlog nije osnovan.

Svoje stručno mišljenje dostavila je i Hrvatska komora arhitekata i inženjera u graditeljstvu. U bitnom navodi isto kao što to čini Ministarstvo prostornog uređenja i graditeljstva te smatra da prijedlog nije osnovan.

(1) Članak 1. stavak 2. Zakona, glasi:

f(2) U Komoru se obvezatno udružuju "ovlašteni arhitekti" i "ovlašteni inženjeri" koji obavljaju stručne poslove prostornog uređenja, poslove projektiranja, stručnog nadzora i kontrole projekata sukladno posebnim propisima a radi zastupanja i usklađivanja zajedničkih interesa, zaštite

javnog interesa i zaštite interesa trećih osoba.«

Predlagatelj navodi da se temeljem osporene odredbe stavka 2. članka 1. Zakona, ovlašteni arhitekti i ovlašteni inženjeri moraju udružiti u Komoru, jer bez udruživanja ne mogu obavljati poslove za koje su se školovali i položili stručni ispit. Na taj način da se njima kao građanima oduzima pravo na slobodno udruživanje, što da je suprotno članku 43. Ustava.

Prijedlog nije osnovan.

Osporena odredba odnosi se na osobe koje obavljaju stručne poslove prostornog uređenja, poslove projektiranja, stručnog nadzora i kontrole projekata sukladno posebnim propisima, a radi zastupanja i usklađivanja zajedničkih interesa, zaštite javnog interesa i zaštite trećih osoba.

Dakle, svrha je postojanja Komore i obveznog udruživanja u nju osoba koje žele obavljati poslove iz članka 2. stavka 2. Zakona, uz zastupanje zajedničkih interesa tih osoba, posebno i zaštita javnog interesa i interesa trećih osoba.

Posebnu zaštitu javnog interesa i interesa trećih osoba, država je prenijela na Komoru, pa Sud ocjenjuje da nije u nesuglasju s odredbom članka 43. stavka 1. Ustava, kad je propisala da se osobe koje obavljaju poslove kod kojih se mora paziti na te interese, obvezno udružuju u Komoru koja će te interese štiti.

(2) Članci 15. i 16. Zakona, glase:

Članak 15.

f(1) Strukovni razred (u daljnjem tekstu: razred) oblik je strukovnog povezivanja i organiziranja članova Komore radi unapređivanja rada članova Komore koji obavljaju određene poslove.

(2) Svaki član Komore istodobno je i član jednog od razreda.«

Članak 16.

f(1) Strukovni razredi jesu:

1. Razred arhitekata,
2. Razred inženjera građevinarstva,
3. Razred inženjera geodezije,
4. Razred inženjera strojarstva,
5. Razred inženjera elektrotehnike.«

Predlagatelj ukazuje da su iz strukovnih razreda iz navedenih zakonskih odredaba izostavljeni diplomirani inženjeri prometnih znanosti, koji također moraju polagati poseban stručni ispit da bi mogli projektirati dinamičke signalizacije i semaforizaciju križanja. Navodi da zbog toga diplomirani inženjeri prometnih znanosti ne mogu obavljati svoje poslove zato što ne mogu biti

članovi Komore, čime da su povrijeđene odredbe članka 54. Ustava.

Prijedlog nije osnovan.

Prema odredbama Pravilnika o programu i načinu polaganja stručnih ispita za obavljanje određenih poslova u izgradnji objekata, koji je temeljem odredbe članka 117. stavka 2. Zakona o gradnji ("Narodne novine", broj 52/99 i 75/99) još uvijek na snazi, stručni ispit polaže se za arhitektonski, građevinski, strojarski i elektrotehnički smjer, što znači da sukladno uvjetima za polaganje, tom stručnom ispitu mogu pristupiti samo diplomirani inženjeri, odnosno inženjeri arhitekture, građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike. To su temeljne struke, uz inženjera geodezije, koje sudjeluju u procesu projektiranja i gradnje određene građevine. Diplomirani inženjeri geodezije polažu stručni ispit sukladno odredbi članka 66. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina ("Narodne novine", broj 128/99). Osobe navedenih struka koje su položile stručni ispit mogle su prema ranijim propisima u svojstvu ovlaštene osobe izrađivati i potpisivati glavni projekt, odnosno projekt za dobivanje građevne dozvole, dokumente prostornog uređenja (prostorne planove) i stručne podloge za lokacijske dozvole te parcelacijske elaborate i elaborate iskolčenja građevina. Do stupanja na snagu osporavanog Zakona, odnosno Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", broj 68/98) i Zakona o gradnji ("Narodne novine", broj 52/99 i 75/99), ti poslovi mogli su se obavljati samo u pravnoj osobi, a ne i samostalno, s time da ih je pravna osoba, registrirana za njihovo obavljanje, mogla obavljati samo ukoliko je imala uposlene, odnosno ukoliko je na drugi način angažirala diplomirane inženjere ili inženjere sa spomenutim položenim stručnim ispitom.

Članak 16. Zakona posljedica je rješenja iz članka 1. stavka 1. i članka 2. Zakona, pa određuje koje su struke članovi Komore, odnosno pojedinog strukovnog razreda, a članovi Komore obvezno moraju biti samo oni arhitekti i inženjeri koji u svojstvu odgovorne osobe obavljaju stručne poslove prostornog uređenja, poslove projektiranja, stručnog nadzora i kontrole projekata, bilo samostalno, bilo u pravnoj osobi, kako to proizlazi iz članka 4. stavka 1. Statuta, članka 25. Zakona o gradnji i članaka 8. i 8a. Zakona o prostornom uređenju te članka 55. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina. Ostali arhitekti i inženjeri koji nisu članovi Komore mogu sudjelovati u obavljanju naprijed navedenih poslova, ali samo kao stručni suradnici na projektu i nisu ovlašteni taj projekt potpisati.

Prema tome, osporavanim zakonskim rješenjem nije

zabranjeno obavljanje poslova ni jednoj struci koja se pojavljuje u procesu izrade određenog projekta, pa ni diplomiranim inženjerima prometa.

Stoga Sud ocjenjuje da osporavane odredbe članaka 15. i 16. Zakona nisu u nesuglasju s odredbama članka 54. Ustava.

(3). Članak 22. Zakona, glasi:

f1(1) Skupština Komore uz prethodno mišljenje svakog razreda i uz suglasnost Ministarstva utvrđuje cijene svojih usluga te donosi pravilnik o cijenama svojih usluga.

(2) Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u "Narodnim novinama".«

Predlagatelj ističe kako "ovlašteni" inženjer može obavljati svoje poslove samo ako je član Komore i po cijenama koje utvrđuje Komora. Postavlja pitanje radi li se o monopolu ili o tržišnoj utakmici kada svi "ovlašteni" inženjeri moraju obavljati poslove po istim cijenama te smatra da su te odredbe suprotne odredbama članka 49. Ustava, jer država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu, a monopoli su zabranjeni.

Prijedlog nije osnovan.

U skladu s osporavanim odredbama, donesen je Pravilnik o cijenama usluga Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu ("Narodne novine", broj 85/99 - dalje: Pravilnik). Njime je uređen obračun naknade za rad arhitekata i inženjera za poslove izrade dokumenata prostornog uređenja, izrade projekata i tehničkog savjetovanja investitora te nadzora nad gradnjom, s tim da su u pravilu određeni najniži iznosi naknade.

Propisivanje cijena usluga, jedno je od osnovnih komorskih načela kojega se moraju pridržavati njezini članovi. Za slobodne profesije kao i zaposlene arhitekate i inženjere u tvrtkama članovima Komore, cijene određuje od države određeno nadležno tijelo, tj. Komora, odnosno njezini članovi putem Skupštine Komore.

Dakle, u konkretnom slučaju ne radi se o monopolu, već se putem najniže dopuštene cijene usluge svi ovlašteni inženjeri i arhitekti, kao i naručitelji, stavljaju u isti položaj. Pri tome nije isključena mogućnost utvrđivanja cijene i na drugi način, ali ona ne može biti niža od propisane spomenutim Pravilnikom, no može biti viša.

Stoga Sud ocjenjuje da osporene odredbe nisu u nesuglasju s odredbama članka 49. Ustava.

(4) Članak 4. stavak 1. Statuta, glasi:

f1(1) Pravo na obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, poslova projektiranja, stručnog nadzora i kontrole projekata sukladno posebnim propisima, a prema stručnom smjeru u svojstvu odgovorne osobe i pravo uporabe strukovnih naziva "ovlašteni arhitekt" ili "ovlašteni inženjer" stječe se upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata i Imenik ovlaštenih inženjera.«

Predlagatelj smatra da je navedena odredba suprotna članku 54. Ustava.

Prijedlog nije osnovan.

Ovlasti temeljem upisa u smislu odredbe članka 4. stavka 1. Statuta mogu steći sve osobe koje se prema odredbi članka 1. stavka 2. Zakona obvezno udružuju u Komoru, pa su sve osobe na koje se ta odredba odnosi u istom položaju glede njihovih ustavnih prava iz članka 54. stavka 1. Ustava.

Dakle, sve osobe koje žele obavljati stručne poslove prostornog uređenja, poslove projektiranja, stručnog nadzora i kontrole projekata, moraju za to ispunjavati jednake uvjete, zbog čega Ustavni sud ocjenjuje da osporavana odredba članka 4. stavka 1. Statuta nije u nesuglasju s odredbama članka 54. Ustava.

(5) Članak 51. točka 3. Statuta, glasi:

f1Upravni odbor, pored određenog Zakonom o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu:

3. izdaje prethodne suglasnosti projektantskim društvima

Bureau de dépôt Prijamni poštanski ured	10169	Date Datum	07.11.2011
--	-------	---------------	------------

Service des postes
Poštanska služba

Timbre du bureau renvoyant l'avis
Ostatak žiga poštanskog ureda
koji vraća obavijest

AR

Prioritaire / Par avion
Prioritetno / Zrakoplovom

Državna geodetska uprava	
Gruška 20 10000 Zagreb	
☐ déclarée na vrijednost	

Renvoyer à
Vratiti

Nom ou raison sociale Ime i prezime ili naziv tvrtke	HEVATSKA KOMORA
Rue et n° Ulica i br.	OVLAŠTENIH INŽENJERA GEODEZIJE Ulica grada Vukovara 271/II - 10000 Zagreb
Localité et pays Mjesto i država	161; +385 1 5553 402; Fax: +385 1 5553 403

N° de l'envoi Br. pošiljke	922193126	Montant Iznos	
☐ Mandat ordinaire Redovna uputnica de versement uplatnica	☐ Cheque d'assignation Isplati ček	Montant Iznos	

A remplir par l'expéditeur
Ispunjava pošiljatelj

A compléter à destination / Ispunjava se na odredištu

L'envoi mentionné ci-dessus a été dûment
Gore navedena pošiljka

remis
uručena je

payé
isplaćena je

inscrit en CCP
upisan na vpoštanski tekući račun

Date et signature*
Datum i potpis*
10.11.11.

* Cet avis pourra être signé par le destinataire ou, si les règlements du pays de destination le prévoient, par une autre personne autorisée ou par l'agent du bureau de destination. Ovu obavijest može potpisati primatelj ili, ako to propisi odgovarajuće države dopuštaju, druga ovlaštena osoba ili zaposlenik odredišnog poštanskog ureda.

NAPOMENA: U R. Hrvatskoj ovu povratnicu može potpisati primatelj ili od primatelja ovlaštena osoba.